ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 219 ԵՐԲՈՐԴ ՏԱՐԻ Երեքշաբթի 23 Դեկտեմբերի 1886 Երեքշաբթի 23 Դեկտեմբերի ԵՐԲՈՐԴ ՏԱՐԻ № 219

Տարեկան 10 րուբլի, վեց ամսով՝ 6 րուբլի, երեք ամսով՝ 3 ր. 50 կ.
Հատուկ 5 կոպեկ։
Բաժանորդ զրվում են Թիֆլիսում միայն խմբագրատանը։

Խմբագրատունը բաց է ամեն օր (բացի ոտն օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը։ Յայտարարութիւնները ընդունվում են ամեն լեզուներով։
Յայտարարութիւնների գաւեն 2 կ., երեքանիների համար կրկնապատիկ։

Խմբագրութեան հասցէն՝ Тифлисъ. Редакція «Норъ-Даръ» կամ Tiflis. Rédaction «Nor-Dar».

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ-ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ

ՆՈՐ-ԴԱՐ

ՀԱՑՈՑ ՄԻԱԿ ԱՄԵՆՕՐԵԱՑ ԹԵՐԹԸ

Թիֆլիսում

ԱՌԱՋԻԿԱՑ 1887 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

(Չորրորդ տարի)

Կը հրատարակուի նոյն չէջերով և ծրագրով

Տարեկան գինն է 10 րուբլի, վեց ամսուան՝ 6 րուբլի, հատով՝ 5 կոպ.
Եւրոպայի և Թիւրքիայի բաժանորդները վճարում են 30 Ֆրանկ։
Բաժանորդ են գրվում իւրաքանչիւր ամսի 1-ից։
Թիֆլիսում բաժանորդ են գրվում Ներկայ «Նոր-Դար»-ի խմբագրատանը։
Խմբագրատունը գտնվում է պօստատան հանդէպ, Տրօյիցկայ փողոցի վերայ, Սամեբա (Տրօյիցկայա) եկեղեցու հանդէպ, տուն № 9։
Օտար քաղաքներից դիմում են խմբագրութեան՝ Тифлисъ, Редакція „Норъ-Даръ“ կամ Tiflis (Caucase) Rédaction «Nor-Dar».

Подписка единственной ежедневной армянской газеты «НОРЪ-ДАРЪ» принимается исключительно въ конторѣ Редакціи, Тифлисъ, въ центрѣ города, за Почтой на Тройцкомъ переулкѣ, въ домѣ № 9.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խրոնիկոն. — Լուրեր Սալիանից Լչմիածին (չարունակ.)։
Թղթակցութիւն ներ.—Ախալցխա։
Քաղաքական.—Լուրեր «Նոր-Դար»-ի հեռագիրներ։
Ֆեյլետօն.—Շօշվա Ղալին խէրն ու չառը։
Յայտարարութիւններ։

ԽՐՈՆԻԿՈՆ

Նկարիչ պ. Բաշինջաղեանի յաջող և բերանացի խնդրանօք հրատարակեցինք էինք նրա անունով, որ նա չէ ճանաչել Սահակ և Մեսրովբ պատկերների նկարելու և տպագրելու գործին։

Յետոյ հարկադրուած հրատարակել էինք նոյն պարոնի մի նամակը, որ ուղարկել էր մեզ չատ առաջ, (նոյեմ. 28-ին) բայց մենք չէինք հրատարակած։ Այդ նամակի մէջ պ. Բաշինջաղեանը գրում է մեզ (ինչպէս արդէն «Նոր Դար»-ի № 212-ում տպագրուած է բառ առ բառ), որ ինքը պրէմիաների նկարելուն և տպագրելուն չէ ճանաչել և թէ պատահմամբ տպուած պրէմիաները տեսնելով մի տեղ, գտել է, որ ջնջուած են։

Այս բանիս համար պրէմիաների հրատարակիչ Նազարեան Տիգրանը

(շարունակ. 2-րդ էջում)

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

Նկարիչ պ. Բաշինջաղեանի յաջող և բերանացի խնդրանօք հրատարակեցինք էինք նրա անունով, որ նա չէ ճանաչել Սահակ և Մեսրովբ պատկերների նկարելու և տպագրելու գործին։

Յետոյ հարկադրուած հրատարակել էինք նոյն պարոնի մի նամակը, որ ուղարկել էր մեզ չատ առաջ, (նոյեմ. 28-ին) բայց մենք չէինք հրատարակած։ Այդ նամակի մէջ պ. Բաշինջաղեանը գրում է մեզ (ինչպէս արդէն «Նոր Դար»-ի № 212-ում տպագրուած է բառ առ բառ), որ ինքը պրէմիաների նկարելուն և տպագրելուն չէ ճանաչել և թէ պատահմամբ տպուած պրէմիաները տեսնելով մի տեղ, գտել է, որ ջնջուած են։

Այս բանիս համար պրէմիաների հրատարակիչ Նազարեան Տիգրանը բաւական հայհոյելուց և «Նոր-Դար»-ը զրպարտելուց, մեր թերթի խմբագրին դատի է կանչում գնել—Թղթի վերայ։

Որպէս զի այդ գործը պարզուէր, մենք անցեալ մի համարում հրաւիրեցինք պ. Բաշինջաղեանին պատասխանելու կարճ—կտրական խօսքով, թէ իւր նամակն է հրատարակել «Նոր-Դար»-ը, թէ չինծու նամակ է հրատարակածը։

Մենք իրաւունք ունէինք պ. Բաշինջաղեանից կտրական և որոշ բացատրութիւն պահանջելու, ոչ թէ միայն նրա համար, որ իւր պատճառով ի զուր տեղը մի թերթ և մի խմբագրութիւն զրպարտվում է, այլ և նրա համար, որովհետև գործին մի փոքր խորը հետամուտ եղողը պիտի պարզ տեսնէ, որ այս խառնակութեան պատճառը իսկապէս ինքը՝ պ. Բաշինջաղեանն է։

Գործը կը պարզուի այդ խնդրով հետաքրքրուողի համար, երբ առաջի կայսում խմբագրութիւնս աղաչ մի ջոջ գտնելով, կը պարզէ «Նոր-Դար»-ի բռնած դիրքը Նազարեանի պրէմիաների խնդրի վերաբերութեամբ, որտեղից ընթերցողը կը տեսնի, թէ «Նոր-Դար»-ը ոչ թէ միայն Նազարեանին ճնշելու մտքից հեռու է եղել, այլ և չատ խնայել է նրան և ինչ որ հրատարակել է չատ ուշ և հարկադրուած, չկամենալով փչացած պատկերներին և աննշան մի ամսագրին նշանակութիւն տուած լինելու։ Բայց դառնանք պ. Բաշինջաղեանին արուած հրաւէրին։

Պարոն Բաշինջաղեանը փոխանակ մեր հարցմունքին մի կարճ և որոշ պատասխան տալու, երկար ու բարակ նամակ է հրատարակում և ինքն իւր վարմունքը և իրեն քանիցս անգամ «յայտնի նկարիչ» անուանող Նազարեան Տիգրանի վարմունքը մեղմացնելով, արդարացնելով, փչացրած պատկերների համար անյաջող փոխարինութիւն անելով յայտնում է, որ «Նոր-Դար»-ի № 212-ում Բաշինջաղեան ստորագրութեամբ հրատարակուած նամակը ամբողջապէս իւր գլխից է։

Մենք ուզում էինք պ. Բաշինջաղեանից իմանալ միմիայն մի բան, այն է, թէ «Նոր-Դար»-ի № 212-ում հրատարակած նամակն իւր գրածն է թէ ոչ։ Դրա համար բաւական էր, որ նա գրէր այս բառը՝ այո։

Նա այդ անում է խորտուբորդ ճանապարհներ անցնելով։ Մեզ ամենևին չէ հետաքրքրում այն, թէ նա պրէմիաներին նկարելուն մասնակցել է թէ ոչ, և թէ պրէմիաները փչացած են, թէ ոչ։

Այս վերջինս մենք ինքներս կարող ենք առանց իւր միջամտութեան իմանալ, փչացրած բանը պ. Բաշինջաղեանի գովելովը չի լաւանալ, որքան անգամ էլ որ Նազարեանը դրէ թէ «յայտնի նկարիչ Բաշինջաղեանի» մասնակցութեամբ պատրաստվում են Սահակի և Մեսրովբի պատկերները և պ. Բաշինջաղեանն էլ փոխադարձաբար փաստարանէ այդ պատկերներ լաւութիւնը։ Դրանք բեկլամներ են, իսկ պ. Բաշինջաղեանին խորհուրդ կը տանք, որ բեկլամներից իրեն հեռու պահէ և անհաշիւ նամակներ չգրէ։

Արդէն իւր վերջին երկար և տաբօրինակ նամակը այնպէս է գրուած, որ միամիտ ընթերցողը էլի բան չի հասկանալ։ Ինքը պ. Բաշինջաղեանը ևս զգալով իւր նամակի մէջ գործ դրած լեզուի հոդին, նամակի վերջումը ասում է։ «Սրանով ցանկացայ պարզել գործի էութիւնը, բայց չգիտեմ, հասայ նպատակիս, թէ ոչ»։

Ո՛չ, պ. Բաշինջաղեանը չհասաւ իւր նպատակին. նա կամեցաւ, իւր ասելով, մի աննշան առարկայից հեռացնել իրեն, բայց նա նկարագրեց այդ նամակում ինքն իրեն մերայն։ Style c'est l'homme.

—

Ինչպէս մեզ հաղորդում են, դեկտ. 29-ի երկուշաբթի, լինելու է մի հանդիսաւոր ներկայացումն ս. Գոհարիկի օգտին։

Այդ ներկայացման խաղալու են «Ռուզան» պատմական պիէսան, «Նոր-Դար»-ին աշխատակցող Մուրացանի հեղինակութիւնը։

Այդ պիէսան հայոց թատրոնի փառաւոր ժամանակներում առաջին անգամ ներկայացրին և առաջին անգամն էլ պիէսան մեծ ընդունելութիւն գտաւ։

Անտարակոյս այս անգամ էլ թատրոնը լիքը կը լինի և գուցէ այդ առիթով կատրուի այն անտարբերութիւնը, որ տիրում է դէպի հայոց թատրոնը։

—

ԲԱԳՈՒԻՑ Ս. Շ. մեզ գրում է.—Դեկտեմբերի $^{19}/_{20}$-ի գիշերուայ ժամը $2^1/_2$-ին մեծ հրդեհ յայտնուեց «Մարդասիրական Ընկերութեան» ուսումնարանի չինութեան մէջ, որից սենեակներից երեքը այրուեցան։ Գրադարանի գրքերը և ուսումնարանի կարասիներից ազատուած են կրակից։

Գիշերուայ ժամի 4-ին հանգցրին կրակը մասնաւոր մարդիկ և մասամբ հրաշէջների խումբը։ Մարդիկներին դժբաղդութիւն պատահած չէ։

Այրուած չենքը ապահովագրած է։

—

ՇԱՄԱԽԻՑ.—Ադկերանց դպրոցի չինութեան հոգաբարձութիւնը խընդրում է մեզ հրատարակել.—«Շամախիի օրիորդական դպրոցի չինութեան հոգաբարձութիւնը այսու յայտնում է

ՖԵՅԼԻԵՏՕՆ

ՇՕՇՎԱ ՂԱԼԻՆ ԽԷՐՆ ՈՒ ՇԱՌԸ

—

Գերամեծար ահագ կազէթ կիրոզ իմ էրկու կարճատօտ բարեագիրերը վեր տիպալ չըս, էլ օր չի անց կէնըմ վեր մըեր Ղըլըղէք ինձ մնար մռընքչօթուն չանին, ազամարթէք մին զօլանըն կիրմրած չամփուր կոլ տուածու նման հետաս ընկալ վեր պիւրթ տան պեմբակ կիղին, կնանէքը մին էլ անէծքը պըղնձը չի մնացալ Ղըրըղըմը, վեր էս էրկու ամսումը մըեր օխտը պորտին երայ չի թափին։

Տմբլակի խաչանը լոխչունց աչկին կիրոզն ա տեռալ, վէչ հրանքու ըն կանչըմ, վէչ նշանի, վէչ փըսրկանչի. հեալա էտ ալնը կէնայ, մհէզ էլ ասըմըն խօսկ մինն ըրալ, վեր էլ խաչան անըմաս ամբլակու տօն չիմողին։ Ես գիդըմ չըմ հիւրըմ մին չօռ ասալ, հիւրի ըմ մին փիս խօսկ պըրաննաս հանալ, վեր իմ խուրդա խուխոց ռուզին կարըմըն։

Փառք Աստու ես խալխին նման եր չըմ կացալ չաս ըրալ-թա Ղալին կնանէքը իւրանց մարթոց ճուրըմը էլ բեաբաքեաթ չըն թողալ, լոխ տուալըն աւլեան, աւլեան դեւրեանուրի, պեաս ու ղումաչ ճոթերի բոխչեննին, սանդուխնէն լցալ ու թոռին, ձիւնին, ցեխին, լեղին մեչալը քաչքաչ ընելաս, չեափաթը մինը մաղռունըն անըմ տինըմ ընտեղ, ամմա իւրանց խուխոց մհար ղիմիչ չըն անըմ էրկու չանու թողթ առնին, ես իրեք ըրաստ մին կիր, վեր կարթին, խելք չըննորք սըվերին, մարթ տեռնան։

—

Ես ասալ չըմ իսկի մակաս էլ անց չի կէնալ վեր ասիմ Ղալին ազիզ մազիզ ըխճըկներքը լիսավէրութիւնը գիդըմըն թա ֆըռնգիստանայ եկած իւրանց չըըզին առռունու, չարդու, քըչըզակու, անդու, տըտրակու թերին երայ ա, ես իւրանց քիֆըմը խեխտած մէչքի կանանչ ու կեարմիւր լենտին, ես չէ մայես-տալայես ընկլին, պուլկովի մըզուրկա պարկեալին. ամմա գիդըմ չըն թա իւրանց կրդմունքին, ղալամին, խելքին, ընըթիւնին, ձեռքաչըին, ծանդր ծրնդրեանայ տանը, տառանը, մրթըմէչլ նըստիլ երկընալին երայ ա։

—

Ես ասալ չըմ, խե պէչ ըմ, վեր ասիմ Ղլուցուց նչան տինելը, փսականչ անելը ես հրանքէքը մին տնաքանդոթիւն ա։ Մին ըհաճկատէր ես մին տղատէր վեր վեց օխտը հարիւր մանէթ պարտքի տակ չընգին, բեաս նըրա հրանէքը հարամ ա։ իսկի հրսընքուս հնաբէր չի։ Ասի խե՛. իրեք օր լճա մին ղօչուն հնգեր հրըվանու հաց բեդմա տայ, վեր բէքէֆ չինին, անէծքը թափին, ես տնաղ անին թա Շիլղիչլօրանց հրանէքը փիրփեա կեա-

(շարունակ. 2-րդ էջում)

ՖԵՅԼԻԵՏՕՆ

ՇՕՇՎԱ ՂԱԼԻՆ ԽԷՐՆ ՈՒ ՇԱՌԸ

—

Գերամեծար ահագ կազէթ կիրոզ իմ էրկու կարճատօտ բարեագիրերը վեր տիպալ չըս, էլ օր չի անց կէնըմ վեր մըեր Ղըլըղէք ինձ մնար մռընքչօթուն չանին, ազամարթէք մին զօլանըն կիրմրած չամփուր կոլ տուածու նման հետաս ընկալ վեր պիւրթ տան պեմբակ կիղին, կնանէքը մին էլ անէծքը պըղնձը չի մնացալ Ղըրըղըմը, վեր էս էրկու ամսումը մըեր օխտը պորտին երայ չի թափին։

Տմբլակի խաչանը լոխչունց աչկին կիրոզն ա տեռալ, վէչ հրանքու ըն կանչըմ, վէչ նշանի, վէչ փըսրկանչի. հեալա էտ ալնը կէնայ, մհէզ էլ ասըմըն խօսկ մինն ըրալ, վեր էլ խաչան անըմաս ամբլակու տօն չիմողին։ Ես գիդըմ չըմ հիւրըմ մին չօռ ասալ, հիւրի ըմ մին փիս խօսկ պըրաննաս հանալ, վեր իմ խուրդա խուխոց ռուզին կարըմըն։

Փառք Աստու ես խալխին նման եր չըմ կացալ չաս ըրալ-թա Ղալին կնանէքը իւրանց մարթոց ճուրըմը էլ բեաբաքեաթ չըն թողալ, լոխ տուալըն աւլեան, աւլեան դեւրեանուրի, պեաս ու ղումաչ ճոթերի բոխչեննին, սանդուխնէն լցալ ու թոռին, ձիւնին, ցեխին, լեղին մեչալը քաչքաչ ընելաս, չեափաթը մինը մաղռունըն անըմ տինըմ ընտեղ, ամմա իւրանց խուխոց մհար ղիմիչ չըն անըմ էրկու չանու թողթ առնին, ես իրեք ըրաստ մին կիր, վեր կարթին, խելք չըննորք սըվերին, մարթ տեռնան։

—

Ես ասալ չըմ իսկի մակաս էլ անց չի կէնալ վեր ասիմ Ղալին ազիզ մազիզ ըխճըկներքը լիսավէրութիւնը գիդըմըն թա ֆըռնգիստանայ եկած իւրանց չըըզին առռունու, չարդու, քըչըզակու, անդու, տըտրակու թերին երայ ա, ես իրեք ըրաստ մին կիր, վեր կարթին, խելք չըննորք սըվերին, մարթ տեռնան։

—

Ես ասալ չըմ իսկի ասել էլ չըս աբաղուլլա, թա մեր Ղալին սովդաքնարնին իւրանց դեագդեահին անըմը կոտրալըն. ծախողը չատացալ ա քանց առնողը չկամութիւնը, մին մինու վընասատակ քանդելը, ափաչկարայ փող օտելը, սատը, ղորթը իւրիւր խառնած միչտարոցը պլոկելը, նիսիա առնելը, նիսիա ծախելը արևն ու մարմին ա տեռալ. մին նադրիանա հալալ առուտուր անող թա վէր կայ մինակ Ամբրումանց ապտակխանան ա, վեր իրեք գինը երայ տիրած Նագիր-Շահին գևովրան մնացած արղարանք ա ծախս անըմ, մին էլ մեր կլուբի էչչնէն վեր Նազդի կարտիչի տամ ու մին քչերըմը Մակար Ֆոմիչի (Թումուն տղայ Մար-

(շարունակ. 2-րդ էջում)

ՖԵՅԼԻԵՏՕՆ

ՇՕՇՎԱ ՂԱԼԻՆ ԽԷՐՆ ՈՒ ՇԱՌԸ

—

Գերամեծար ահագ կազէթ կիրոզ իմ էրկու կարճատօտ բարեագիրերը վեր տիպալ չըս, էլ օր չի անց կէնըմ վեր մըեր Ղըլըղէք ինձ մնար մռընքչօթուն չանին, ազամարթէք մին զօլանըն կիրմրած չամփուր կոլ տուածու նման հետաս ընկալ վեր պիւրթ տան պեմբակ կիղին, կնանէքը մին էլ անէծքը պըղնձը չի մնացալ Ղըրըղըմը, վեր էս էրկու ամսումը մըեր օխտը պորտին երայ չի թափին։

Տմբլակի խաչանը լոխչունց աչկին կիրոզն ա տեռալ, վէչ հրանքու ըն կանչըմ, վէչ նշանի, վէչ փըսրկանչի. հեալա էտ ալնը կէնայ, մհէզ էլ ասըմըն խօսկ մինն ըրալ, վեր էլ խաչան անըմաս ամբլակու տօն չիմողին։ Ես գիդըմ չըմ հիւրըմ մին չօռ ասալ, հիւրի ըմ մին փիս խօսկ պըրաննաս հանալ, վեր իմ խուրդա խուխոց ռուզին կարըմըն։

Փառք Աստու ես խալխին նման եր չըմ կացալ չաս ըրալ-թա Ղալին կնանէքը իւրանց մարթոց ճուրըմը էլ բեաբաքեաթ չըն թողալ, լոխ տուալըն աւլեան, աւլեան դեւրեանուրի, պեաս ու ղումաչ ճոթերի բոխչեննին, սանդուխնէն լցալ ու թոռին, ձիւնին, ցեխին, լեղին մեչալը քաչքաչ ընելաս, չեափաթը մինը մաղռունըն

(շարունակ. 2-րդ էջում)

ՖԵՅԼԻԵՏՕՆ

ՇՕՇՎԱ ՂԱԼԻՆ ԽԷՐՆ ՈՒ ՇԱՌԸ

—

Գերամեծար ահագ կազէթ կիրոզ իմ էրկու կարճատօտ բարեագիրերը վեր տիպալ չըս, էլ օր չի անց կէնըմ վեր մըեր Ղըլըղէք ինձ մնար մռընքչօթուն չանին, ազամարթէք մին զօլանըն կիրմրած չամփուր կոլ տուածու նման հետաս ընկալ վեր պիւրթ տան պեմբակ կիղին, կնանէքը մին էլ անէծքը պըղնձը չի մնացալ Ղըրըղըմը, վեր էս էրկու ամսումը մըեր օխտը պորտին երայ չի թափին։

Տմբլակի խաչանը լոխչունց աչկին կիրոզն ա տեռալ, վէչ հրանքու ըն կանչըմ, վէչ նշանի, վէչ փըսրկանչի. հեալա էտ ալնը կէնայ, մհէզ էլ ասըմըն խօսկ մինն ըրալ, վեր էլ խաչան անըմաս ամբլակու տօն չիմողին։ Ես գիդըմ չըմ հիւրըմ մին չօռ ասալ, հիւրի ըմ մին փիս խօսկ պըրաննաս հանալ, վեր իմ խուրդա խուխոց ռուզին կարըմըն։

Փառք Աստու ես խալխին նման եր չըմ կացալ չաս ըրալ-թա Ղալին կնանէքը իւրանց մարթոց ճուրըմը էլ բեաբաքեաթ չըն թողալ, լոխ տուալըն աւլեան, աւլեան դեւրեանուրի, պեաս ու ղումաչ ճոթերի բոխչեննին, սանդուխնէն լցալ ու թոռին, ձիւնին, ցեխին, լեղին մեչալը քաչքաչ ընելաս, չեափաթը մինը մաղռունըն

Ես ասալ չըմ, ախր հինչ պէն օնիմ վեր ասեմ թա մըղանըմ քչերը խաթրու մհար հենց ճոխտ փանարըն վառըմ էն էլ հչտեղ մին սեա տօն կայ ընդրա ըռաչին ամա հղեր ծախըծռոքիչա կայ, վեր մարդ օր ցերեկաս էլ վախըմա թա նի մնի, չիմ վեր ես վէննը կրկոտրի, ես ձեռքը, ես չմոչ քըն ու կալօչը կինայ ցիսրմը, ես ինքը չչմժի նի կընգնի մին գեօլու մէչ, էլ իրեք սհաթ կարել չի թա մէչտն տիս կեայ, հեալա էն ղրաղ կէնայ վեր տասը տեղ վէննն նի կպրծնի պատերին տակին նիզամըմը չարուած փափուկ փափուկ պընեերին մէչ ու մին չափաթ չնաւէտը ձեռք չի քաչիլ իւրան անա տարաս լիսուս իրես չըն տեսնալ։ Ա՛խ, տեսնաս հիւր խելք ա կարելու վեր Ըստուծու սիրին ղարանլըխ քչերնեերին մին նուխր ճրագ տինի իտի տրղերըմը, վեր պատահ ծիւպուլ ծիւպուլի անի, համ մարդ սրտրվանուի ըտրդնչաս քինա ու էտ խլթէնան պրծնի, համ էլ կիւղերին աչքը տափը տեսնա, վեր չէլակնեն մղայիթ տանին։

—

Ես ասալ չըմ, իսկի ասելու էլ մին զատ չի, վեր մեր ժամերին զեանգեակնին իւրուդիւն բուաւօտ նախ տեղատերին տակին նիզամըմը չարուած փափուկ փափուկ պընեերին մէչ ու մին չափաթ չնաւէտը ձեռք չի քաչիլ իւրան անա տարաս լիսուս իրես չըն տեսնալ։ Ա՛խ, տեսնաս հիւր խելք ա կարելու վեր Ըստուծու սիրին ղարանլըխ քչերնեերին մին նուխր ճրագ տինի իտի տրղերըմը, վեր պատահ ծիւպուլ ծիւպուլի անի, համ մարդ սրտրվանուի ըտրդնչաս քինա ու էտ խլթէնան պրծնի, համ էլ կիւղերին աչքը տափը տեսնա, վեր չէլակնեն մղայիթ տանին։

—

Ես ասալ չըմ, իսկի ասելու էլ մին զատ չի, վեր մեր ժամերին զեանգեակնին իւրուդիւն բուաւօտ նախ տեղատերին տակին նիզամըմը չարուած փափուկ փափուկ պընեերին մէչ ու մին չափաթ չնաւէտը ձեռք չի քաչիլ իւրան անա տարաս լիսուս իրես չըն տեսնալ։ Ա՛խ, տեսնաս հիւր խելք ա կարելու վեր Ըստուծու սիրին ղարանլըխ քչերնեերին մին նուխր ճրագ տինի իտի տրղերըմը, վեր պատահ ծիւպուլ ծիւպուլի անի, համ մարդ սրտրվանուի ըտրդնչաս քինա ու էտ խլթէնան պրծնի, համ էլ կիւղերին աչքը տափը տեսնա, վեր չէլակնեն մղայիթ տանին։

—

Ես ասալ չըմ, իսկի ասելու էլ մին զատ չի, վեր մեր ժամերին զեանգեակնին իւրուդիւն բուաւօտ նախ տեղա

ԱՆՑՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅՈՑ ՎԱՆՔԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՒՂԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ՎԱՆՔԻ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՐՇԱԿՈՒՆԵԱՑ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՐՇԱԿՈՒՆԵԱՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

(Հետևողություն)

Ներկայ ժամանակներում ամենամեծ հարցերից մեկը, որ ամեն կողմից ուշադրություն է գրավում, այն է՝ ինչպես պետք է կազմակերպել հայ գաղթականների ներգաղթությունը դեպի Կովկաս։ Ինչպես հայտնի է, Կովկասի կառավարությունը ցանկանում է հայ գաղթականներին հաստատել Կովկասի ամայի տեղերում, որպեսզի նրանք ոչ միայն օգտակար լինեն իրենց աշխատությամբ, այլև ծառայեն որպես պատնեշ Կովկասի մահմեդական ցեղերի դեմ։ Այդ նպատակով Կովկասի կառավարությունը հրավիրել է Թիֆլիսում մի ժողով, որի մեջ մտնում են Կովկասի հայ և մահմեդական ազգաբնակության ներկայացուցիչներ։ Ժողովի նպատակն է՝ քննության առնել հայ գաղթականների ներգաղթության հարցը և ցույց տալ այն միջոցները, որոնք պետք է ձեռնարկել այդ գործը հաջողությամբ կատարելու համար։ Ժողովի նիստերը տևում են մի քանի օր։ Ժողովի մասին հրատարակված հրավերում ասված է, որ ներգաղթության հարցը շատ կարևոր է, և որ նրա լուծումից մեծ չափով կախված է Կովկասի ապագան։ Ժողովի նիստերը տևում են մի քանի օր։ Ժողովի մասին հրատարակված հրավերում ասված է, որ ներգաղթության հարցը շատ կարևոր է, և որ նրա լուծումից մեծ չափով կախված է Կովկասի ապագան։

Ներկայ ժամանակներում ամենամեծ հարցերից մեկը, որ ամեն կողմից ուշադրություն է գրավում, այն է՝ ինչպես պետք է կազմակերպել հայ գաղթականների ներգաղթությունը դեպի Կովկաս։ Ինչպես հայտնի է, Կովկասի կառավարությունը ցանկանում է հայ գաղթականներին հաստատել Կովկասի ամայի տեղերում, որպեսզի նրանք ոչ միայն օգտակար լինեն իրենց աշխատությամբ, այլև ծառայեն որպես պատնեշ Կովկասի մահմեդական ցեղերի դեմ։ Այդ նպատակով Կովկասի կառավարությունը հրավիրել է Թիֆլիսում մի ժողով, որի մեջ մտնում են Կովկասի հայ և մահմեդական ազգաբնակության ներկայացուցիչներ։ Ժողովի նպատակն է՝ քննության առնել հայ գաղթականների ներգաղթության հարցը և ցույց տալ այն միջոցները, որոնք պետք է ձեռնարկել այդ գործը հաջողությամբ կատարելու համար։ Ժողովի նիստերը տևում են մի քանի օր։ Ժողովի մասին հրատարակված հրավերում ասված է, որ ներգաղթության հարցը շատ կարևոր է, և որ նրա լուծումից մեծ չափով կախված է Կովկասի ապագան։

—

թիւնն է։ Պարտականութիւն, որ հեռու է և վեր է բոլոր անձնական հաշիւներից։ Պաշտօնը և անձնաւորութիւնը չպիտի խառնել իրար հետ։ Այս ինչ քահանան դուրսը կարող է վատ լինել, սակայն քանի որ նա Աստուծոյ տաճարումն է, քանի որ նա իւր պաշտամունքն է կատարում, նա—քահանայ է և ամեն ոք պարտական է հնազանդել նրան։

Ամեն բանի մէջ հարկաւոր է համբերութիւն և հեռատեսութիւն։ Միշտ կարելի է մի բարի և օգտաւէտ ցանկութիւն ունենալ։ Կարող է այդ ցանկութիւնը ուշ իրագործուել—բայց այդ չէ նշանակում թէ պէտք է բորբոքուել և տաքանալ—դրանով գործի ընթացքն է խափանվում և գործն էլ չէ օգտվում։

Ար.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—Թիւրքիայի ֆինանսների մինիստր նշանակուած է հայազգի Յակոբ փաշա Ղազազեանը։ Մինչև այժմ դեռ օրինակ չէր եղել, որ հայը Թիւրքիայում ֆինանսների մինիստր եղած լինէր։

—Լօնդոնից ստացուած հեռագիրները հաղորդում են, որ իբր թէ Ջերչիլի, Չեմբերլէյնի, Գլադստոնի և Պարնէլի մէջ համաձայնութիւն է կայացնում։

—Բերլինից «Нов»-ին հեռագրում են, որ գալ տարուանից Էլզասում և Լօտարինգիայում զօրքերի թիւը չատացնում է Գերմանիան։

—Ֆրանսիական արտաքին գործերի մինիստրը գեներալ Միւնիից հեռագիր է ստացել, որ վերջինս տիրել է Մօն-կային (Տօնկինում), ուր օրերս սպանել էին ֆրանս-չինական սահմանագիծ որոշող յանձնախմբի ֆրանսիական թարգմանչին։

—«Yorkshire Post»-ը, հաստատ տեղեկանալով յայտարարում է, որ անգլիական կառավարութիւնը նոր օրինագիծ է պատրաստել Իրլանդիայում յանցանքների առաջն առնելու համար, և մտադիր է այն ներկայացնելու պարլամէնտի նստերին, եթէ մինչև այդ ժամանակ վերջ չտանայ Իրլանդիայում գործածուող օրէնքին դիմադրելու վատ սովորութիւնը։ Մինիստրութիւնը աւելի լաւ է համարում գործելով գոյութիւն ունեցող օրէնքների ղօրութեամբ ցրուել «ազգային միութեան» ոյժը, քան թէ նոր միջոցներ փնտռելով դրա համար։

—Անգլիայում Սալսբիւրիի մինիստրութիւնը մեծ դժուարութեան մէջ է։ Լօրդ Չերչիլը, որ «Նոր-Դար»-ի ընթերցողներին արդէն յայտնի է նրա՝ Եւրոպայում արած ճանապարհորդութիւնից, հրաժարուեց Սալսբիւրիի մինիստրութեան մասնակցելուց։ առ այժմ դրա պատճառը գանազան կերպով են մեկնում. ոմանք ասում են, որ նա իբր թէ ծովային և գինուորական մինիստրների արած դրամական պահանջներին համաձայն չէ, իսկ ոմանք էլ թէ, Սալսբիւրիի մինիստրութեան Իրլանդիայի վերաբերմամբ դործ դրած քաղաքականութիւնն է նրա հրաժարման պատճառ։ Վերջապէս այսպէս թէ այնպէս, Սալսբիւրիի մինիստրութիւնը մեծ դժուարութեան մէջ է նրա հրաժարուելով, որովհետև լօրդ Չերչիլի տեղը բռնելու բոլորովին յարմար մէկը չկայ, իսկ եղողները էլ չեն համաձայնում մասնակցել մինիստրութեան։

—«Times»-ին Փիլիպպոպոլից հեռագրում են, որ թրքական զօրքերը դեռ էլի չարունակ կեդրոնանում են Մակեդոնիայում։ Թիւրքերի գաղթականութիւնը Արեւելեան-Րումէլիայից, որ վերջի ժամանակներս դադարել էր, կրկին է սկսուել։ Ամեն օր բազմաթիւ ընտանիքներ, իրենց բնակարանները թողած՝ գալիս են Մակեդոնիա։

—Կ.-Պօլսի «Թարիք» թերթը խոսելիս յանդիմանում է Անգլիային, որ նա Ալէքսանդր իշխանին «Բանի» պատուանշանը տուեց։ Դրա նպատակը, լրագրի ասելով, այն է, «որ իշխանի կուսակիցների մէջ յոյս ներշնչելով, արդելք լինին Բօլղարիայում խաղաղութիւն վերականգնելուն»։

—Գերմանական պաշտօնական թերթերը յայտարարում են, որ իշ. Բիսմարկը ամենևին մտադիր չէ զինուորական նոր առաջարկուած օրինագծի մէջ միջողութիւն անելու. նա մտադիր է նրան ընդունել տալու։

—«Berliner Tageblatt»-ը հաղորդում է, որ Սօֆիայի իտալական կառավարութեան ներկայացուցիչը իջնջոյք է տուել, որին ներկայ են եղել դիպլօմատիայի ներկայացուցիչներից շատերը։ Խնջոյքի դահլիճում իշխան Ալէքսանդրի պատկերը ծաղիկներով զարդարուած դրուած է եղել իտալական թագաւորի և թագուհու պատկերների մէջ տեղում։ Խնջոյքը սրրուած է Ալէքսանդր իշխանի իշխանութիւնը ոտնելու համար. խնջոյքի միջոցին դեսպանը կախած է եղել Ալէքսանդր իշխանի պատուանշանը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

«ՆՈՐ-ԴԱՐ»-Ի

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

18 Դեկտեմբերի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. Ներքին գործերի մինիստրի կարգադրութեամբ «Русское Слово» թերթի հրատարակութիւնը դադարում է երեք ամսով։

ԼՕՆԴՕՆ. Հարտինգտոնը կրկին մերժեց կաբինէտին անդամակցելուց, բայց Սալսբիւրին խոստացաւ պահպանելու—ինչպէս որ առաջ էր։

ՊԱՐԻԶ. Միասրների խորհրդի նախագահ Գօբլէն բօրսային միջնորդների պատգամաւորներին ընդունելով, ասաց. «Ֆրանսիայի ուրիշ պետութիւնների հետ ունեցած յարաբերութիւնից պատերազմի վտանգ չէ առաջանում։ Ֆրանսիան խաղաղութեան պէտք ունի և ցանկանում է նրան, և կառավարութիւնն էլ յայտարարելով իւր խաղաղասիրական միտումները, բոլորովին անկեղծ է վարվում։ Ձշմարիտ է, ամբողջ Եւրոպան մի որոշ աստիճանի զինուած խաղաղութեան մէջ է գտնվում, բայց դա էլ դեռ չէ ցոյց տալիս, որ վտանգ լինի։ Կառավարութիւնը հիմք չունի կարծելու, որ դրանից կարող է պատերազմ ծագել. նա հաստատապէս կը յուսայ, որ պատերազմ չի լինել. բայց և այնպէս հնարաւոր է դիպուածք, որին այնպիսի մի մեծ և պատերազմի լաւ պատրաստուած ազգ, ինչպէս է Ֆրանսիան, պէտք է հանգիստ սպասէ։

ՕԴԵՍՍԱ. Եղանակը տաք, համարեա գարնանային է։ Տագանրոգում, Մարիուպոլում, Բերդեանսկում և Բօտօվում մեծ քանակութեամբ ցորեն են բարձում նաւերին։

ՊԵՍՏ. Պատգամաւորների ժողովի ազատամիտ կուսակցութիւնը Տիսայի նոր տարին շնորհաւորելիս, վերջինս ասաց, որ արեւելեան խնդրի վերաբերմամբ կառավարութիւնը առաջուայ պէս հետևում է գրաֆ Կայլնօկիի պարզած ծրագրին։ Այդ ասելով մինիստրը աւելացրեց, որ այն ճառը արտասնուած օրից դեռ այնպիսի մի բան պատահած չէ, որ հակառակ լինէր խաղաղութեան պահպանութեան յոյսերին։ Կայսրները և կառավարութիւնները խաղաղասիրական ցանկութիւններ են արտայայտում։

ԲԵՐԼԻՆ. Վիլհելմ կայսրը իւր ծառայութեան մտնելու ութսուն ամեակի առիթիւ ընդունեց գեներալիտետի շնորհաւորութիւնները։ Թագաժառանգը դառնալով կայսրին մի ճառ խօսեց, որի մէջ ցոյց տուեց նրա մեծ ծառայութիւնները ու մեծագործութիւնները և զօրքի ու ազգի դէպի նա ունեցած սէրը. և միևնոյն ժամանակ յայտնեց, որ կայսրի հոգածութեան շնորհիւ ժողովրդի ստացած զինուորական կրթութիւնը նշանաւոր գործականն է խաղաղութեան։ Կայսրը գոհացուած խօսքերով շնորհակալ եղաւ և համբուրեց թագաժառանգին, ինչպես և Գելդմարշալ Մօլտկէին։

21 Դեկտեմբերի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Ընդհանուր շտաբի փոխ գնդապետ Զուեվ նշանակուած է Վեննայում զինուորական ագենտ։

ՊԱՐԻԶ. Նոր տարու առիթով հասարակապետութեան նախագահը ընդունելով դիպլօմատիական խումբը շնորհակալութիւն յայտնեց նրա ուրիշ պետութիւնների հետ Ֆրանսիայի բարեկամական յարաբերութիւնները պահպանելու համար, և յոյս յայտնեց, որ այսուհետև էս նոյն յարաբերութիւնները կը շարունակուին։

Խմբագիր-հրատարակիչ
ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿԻՑ

Հատ չուտով լոյս կը տեսնի

ԾԻԼԼԵՐԻ

ՆԵՆԳ ԵԻ ՍԷՐ

Դրամա 5 արարուածով.

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻՑ.

Ե. ԼԱԼԱՑԵԱՆՑ.

Խնդրվում է այն անձերից, որոնք յանձն են առել բաժանորդներ հաւաքելու, բարեհաճեն անյապաղ վերադարձնել բաժանորդագրութերթերը այս հասցէով.—Ахалцыхъ, учителю Ерванду Лалаянцъ.

(Ա.) 10—5

Վարագաւոյնի (Արանզամին) կեդրոնական եկեղեցական միաբանութեան արական դպրոցի հոգաբարձութիւնը խնդրում է պատուելի հայ հասարակութիւնից, որ փողով աջակցէ նորակառոյց դպրոցի երկյարկանի շինութեան տանիքը ծածկելու և օգնէ նորաբաց գրադարանին գրքերը, պատկերներ և քարտէզներ ուղարկելով։ Նուիրատու պարոններից խնդրվում է նուէրները ուղարկել այս հասցէո՝ Шушу, Татевосу Теръ-Оганесянцу.

Անդամ հոգաբարձութեան Գրիգոր քահ. Տէր Յովհաննիսեանց

10—3

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

На еженедѣльную, грузинскую театрально-литературную газету

„ТЕАТРЪ“

На 1887 годъ. (III годъ изданія)

Программа газеты общая всѣмъ театрально-литературнымъ изданіямъ.

Газета «Театръ» будетъ выходить еженедѣльно по **воскресеньямъ.**

Годовая цѣна газеты «Театръ» съ пересылкою и доставкою **5 руб.**, полугодовая **3 руб.** Адресъ: Тифлисъ. Въ редакцію газеты «Театръ».

3—2

Կ. ՊՕԼՍԻ ՇԱՔԱՐԵԼԵՆՆԵՐԻ ԵԻ ԿԱԹԻ ԽԱՆՈՒԹ

Կ. Ս. ՍԱՔԱԵԱՆՑԻ

(Սօլօլակի փողոց, տուն Թալիբեանցի)

Թարմութիւնը՝ որ պատրաստուած իրեղէնների առաջի պահանջը և յատկութիւնն է՝ յարգելի հասարակութիւնը միշտ կարող է գտնել մեր խանութից արտահանած մթերքների մէջ, այն է՝ կոնֆէկտի, գանազան տեսակ քաղցրաւենիների (Խուրմա), շաքարահացի, կարկանդակի, առաւելապէս այն անուշահամ եղչուքի մէջ, որ ամենայն առաւօտ պատրաստվում է մաքուր և յատակ իւղից։

Ցանկացողները կարող են ապսպրել երեկոյթների և պարահանդէսների համար ամեն տեսակ իրեղէններ նոյնպէս և պաղպաղակ (Մաղձնա)։

Նաև ամենայն ժամանակ պատրաստվում է և վաճառվում է մեր խանութում շոկոլադ, սուրճ (ղահվէ) թէյ, խտակ կաթ, սեր, մաքուր իւղ և տաք եղչուներ։

10—6

Թիֆլիս են եկել **ՍԱՋԱՆԴԱՐՆԵՐԻ**

ՄԻ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԽՈՒՄԲ, որ նուագում և երգում է յաջողութեամբ պարսկական, թրքական, հայոց և վրաց լեզուներով խնջոյքներին, հարսանիքներին։ Խումբը հրաւիրել ցանկացողները դիմում են Շադինեանի քարվանսարայն № 12-ը, որ ժամին կամենան։

10—7

Պատիւ ունիմ յայտնելու յարգոյ հասարակութեանը, որ ներկայ 1886 ամի սեպտեմբեր ամսից քանալով

ԲԱԹՈՒՄԻ ՄԷՋ

ԿՕՄԻՍԻՕՆԵՐԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ընդունում եմ **ամեն** տեսակ

ՊԱՏՈՒԷՐՆԵՐ

Ստանալու, յանձնելու, գնելու, վաճառելու, Բաթումից արտահման կամ Ռուսիայի գանազան քաղաքները ճանապարհելու, նոյնպէս մաքս անելու տեղական մաքսատանը կամ որանզիտ Ռուսիայի միւս մաքսատները ճանապարհելու

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ։

Բաթումում ունիմ **սեփական** ամբարներ, ուր պահում եմ ամեն տեսակ ապրանք **անվնաս**ական վարձով.

Իմ պայմանները չափաւոր են և **յարմար** անձնական.

Պատուէրները կատարվում են **անյապաղ** և **շքանայեմբ**։

Իմ հասցէն—**Ганджумъ Ганджумянцъ и к-о Батумъ.**

Հեռագրականը՝ **Ганджумянцъ и к-о—Батумъ.** 30—9

Дозволено цензурою Тифлисъ, 22-го Декабря 1886 г. Տպարան Մ. Պ. Ռոտինեանց Типографія М. Д. Ротиніанцъ Гол. пр., д. № 41